

Asia C-427/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

10.9.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Finanzgericht Hamburg (Hampurin verotuomioistuin, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

1.9.2020

Kantaja:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Vastaaja:

Hauptzollamt Kiel (Kielin päätullitoimipaikka)

Finanzgericht Hamburg

Välipäätös

Asiassa

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[–] Bargtheide

– kantajana –

[–]

vastaan

Hauptzollamt Kiel

[–] Kiel

– vastaajana –

joka koskee

korkeiden maksamista palautetuista tulleista,

Finanzgericht Hamburgin Hampurin, Niedersachsenin ja Schleswig-Holsteinin osavaltioiden yhteinen jaosto, IV jaosto, on 1.9.2020 [– –]

[– –] [alkup. s. 2]

päätänyt seuraavaa:

I Asian käsittelyä lykätään, kunnes siitä on saatu ennakkoratkaisu Euroopan unionin tuomioistuimelta.

II Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava unionin toimielinten toimien tulkintaa koskeva ennakkoratkaisukysymys:

Onko kyse unionin oikeuden rikkomisesta, joka on unionin tuomioistuimen vahvistama edellytys unionin oikeuteen perustuvalla oikeudella saada korkoa, myös silloin, kun jäsenvaltion viranomaisen määrää maksettavaksi veron vastoin oikeudellisesti päteviä unionin oikeuden säännöksiä ja kun jäsenvaltion tuomioistuin toteaa myöhemmin tämän merkitsevän unionin oikeuden rikkomista?

[– –] [alkup. s. 3]

Tosiseikat:

- 1 Asianosaiset ovat eri mieltä siitä, onko korkoa maksettava tulleista, jotka vastaajana oleva Hauptzollamt on kantanut kantajalta jälkitullauksin mutta jotka se on kuitenkin palauttanut kantajalle tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion jälkeen.
- 2 Kantaja toi Taiwanista liipaisinlukkoja, joita käytetään koiran talutinten valmistuksessa. Vastaajana oleva Hauptzollamt päätteli verotarkastuksen jälkeen, että vastoin kantajan ilmoitusta kyseisiä tavaroita ei pidetä yhdistetyn nimikkeistön nimikkeeseen 8308 (tulli 2,7 prosenttia) vaan yhdistetyn nimikkeistön nimikkeeseen 7907 kuuluvina tavaroina (tulli 5 prosenttia). Vastaajana oleva Hauptzollamt kantoi kahden tullipäätöksensä nojalla jälkitulleja, jotka kantaja maksoi.
- 3 Bundesfinanzhof (liittovaltion ylin verotuomioistuin) kumosi nämä kaksi jälkikantopäätöstä 20.6.2017 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että tuontitullien kantaminen jälkitullauksin oli lainvastaista, koska tavarat on luokiteltava yhdistetyn nimikkeistön nimikkeeseen 8308. Bundesfinanzhof ei ollut esittänyt Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä.
- 4 Vastaajana oleva Hauptzollamt palautti kantajalle tämän maksamat tuontitullit. Se hylkäsi kuitenkin kantajan vaatimuksen saada korkoa tämän maksamista tuontitulleista niiden maksamispäivän ja palauttamispäivän väliseltä ajalta.

- 5 Tuloksettomana oikaisuvaatimuksen jälkeen kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen. Kannemenettelyn aikana vastaajana oleva Hauptzollamt on myöntänyt kantajalle oikeudenkäyntikorkoja, jotka ovat kertyneet jälkikantopäätöksistä nostetun kanteen nostamisen (syyskuu 2014) ja kantajan maksamien tuontitullien palauttamisen (lokakuu 2017) väliseltä ajalta. Asiasta ei ole tarpeen lausua tältä osin. Asianosaiset ovat yhä eri mieltä siitä, voiko kantaja vaatia korkoa myös lainvastaisesti kannettujen tuontitullien maksamisen [alkup. s. 4] (maaliskuu 2014) ja jälkikantopäätöksiä koskevan kanteen nostamisen (syyskuu 2014) väliseltä ajalta. [alkup. s. 5]

Perustelut:

- 6 [– –]
- 7 Jaosto lykkää asian käsittelyä [– –] ja esittää unionin tuomioistuimelle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan toisen kohdan nojalla päätösosaan sisältyvän ennakkoratkaisukysymyksen, koska on epäselvää, miten asiaa pitäisi arvioida oikeudellisesti.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 8 Asian ratkaisun kannalta merkityksellisiä ovat seuraavat säännökset:

1. Kansallinen lainsäädäntö

- 9 Yleisistä verosäännöksistä annettu laki (**Abgabenordnung**, jäljempänä AO), sellaisena kuin se on julkaistu 1.10.2002 (Bundesgesetzblatt I, s. 3866):

1 § Soveltamisala

(1) Tätä lakia sovelletaan kaikkiin veroihin, mukaan lukien veronpalautuksiin, joista säädetään liittotasavallan tai Euroopan unionin lainsäädännössä, siltä osin kuin niitä hallinnoidaan liittovaltion tai osavaltioiden verohallinnossa. Lakia sovelletaan ainoastaan, jollei Euroopan unionin oikeudesta muuta johdu.

– –

(3) Jollei Euroopan unionin oikeudesta muuta johdu, tämän lain säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös täydentäviin verovelvoitteisiin – –

3 § Verot ja täydentävät verovelvoitteet

(1) Verot ovat rahamääräisiä suorituksia, joita ei makseta vastikkeeksi tietystä suoritteesta vaan jotka julkisoikeudellinen yhteisö kantaa tulojen saamiseksi kaikilta, jotka ovat sellaisessa tilanteessa, jossa lainsäädännön mukaan syntyy tällainen rahamääräinen velvoite. Tulojen keräämisellä voi olla liitännäinen tarkoitus.

--

(3) Unionin tullikoodeksin 5 artiklan 20 ja 21 alakohdassa tarkoitettujen tuonti- ja vientitullit ovat tässä laissa tarkoitettuja veroja --

(4) Täydentäviä verovelvoitteita ovat -- 233–237 §:ssä tarkoitettujen korot, -- unionin tullikoodeksin 5 artiklan 20 ja 21 kohdassa tarkoitetuista tuonti- ja vientitulleista kertyvät korot -- [alkup. s. 6]

37 § Verovelkasuhteeseen perustuvat oikeudet

(1) Verovelkasuhteeseen perustuvia oikeuksia ovat oikeus verosaatavaan, oikeus veronpalautukseen, oikeus korvaukseen, oikeus täydentävään verosuoritukseen, 2 momentissa tarkoitettu oikeus perusteettoman veron palautukseen sekä erityisissä verolaeissa säädetty oikeus perusteettomien verojen palautukseen.

(2) Jos vero, veronpalautus, korvaussumma tai täydentävä verovelvoite on maksettu tai palautettu ilman oikeudellista perustetta, sillä, jolta maksu on veloitettu, on oikeus saada maksettu tai palautettu määrä takaisin maksun saajalta

--

233 § Periaate

Verovelkasuhteeseen perustuville oikeuksille (37 §) maksetaan korkoa ainoastaan siltä osin kuin sitä lainsäädännössä edellytetään --

236 § Palautettavien määrien oikeudenkäyntikorot

(1) Mikäli tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla tai sellaisen nojalla alennetaan määrättyä veroa tai myönnetään veronpalautus, palautettavalle tai hyvitetävälle määrälle maksetaan korkoa asian vireilletulopäivästä maksupäivään, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 momentin soveltamista --

2. Unionin oikeus

- 10 a) **Yhteisön tullikoodeksi:** Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; sellaisena kuin se on muutettuna):

241 artikla

Tulliviranomaisten ei tarvitse maksaa korkoa palauttamilleen tuonti- tai vientitulleille eikä näitä tulleja maksettaessa mahdollisesti kannettavalle luottokorolle tai viivästyskorolle. Korkoa on kuitenkin maksettava, jos:

- palauttamista koskevasta hakemuksesta tehtyä päätöstä ei ole pantu täytäntöön kolmen kuukauden kuluessa sen tekemisestä,

- sitä edellytetään kansallisissa säännöksissä.

--

- 11 **b) Unionin tullikoodeksi:** Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1; sellaisena kuin se on muutettuna):

116 artikla

1. Jollei tässä jaksossa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, tuonti- tai vientitullin määrät on palautettava tai peruutettava seuraavista syistä:

- a) tuonti- tai vientitullin määrä on vahvistettu liian suureksi;

-- [alkup. s. 7]

6. Tulliviranomaisten ei tarvitse maksaa korkoa tullin palauttamisen yhteydessä.

--

II Ennakkoratkaisukysymyksen merkitys asian ratkaisemisen kannalta

- 12 Unionin oikeuden perusteella on kyseenalaista, voiko kantaja vaatia korkoa vastaajana olevan Hauptzollamtin lainvastaisesti jälkikäteen kantaman tuontitullin maksamisen ja jälkikantopäätöksiä koskevan kanteen nostamisen väliseltä ajalta. Tällaiselle korkovaatimukselle ei ole oikeusperustaa kansallisessa oikeudessa. Kantaja ei voi vedota vaatimuksensa tueksi AO:n 236 §:n 1 momentin säännökseen, joka on ainoa, joka voi tulla tältä osin kyseeseen, koska kyseisellä säännöksellä voidaan perustella ainoastaan oikeutta saada korkoa kanteen nostamisen ja tuontitullien palauttamisen väliseltä ajalta. Vastaajana oleva Hauptzollamt on jo täyttänyt kantajan tämän vaatimuksen. Kantajan nostaman kanteen menestyminen riippuu näin ollen siitä, voiko se perustaa korkovaatimuksensa unionin tuomioistuimen vahvistamaan unionin oikeuden mukaiseen oikeuteen saada korkoa. Asian ratkaiseva jaosto on kuitenkin epävarma siitä, täytyvätkö Euroopan unionin tuomioistuimen unionin oikeudessa vahvistetusta tehokkuusperiaatteesta johtamat edellytykset oikeudelle saada korkoa myös nyt käsiteltävän asiassa kaltaisessa tilanteessa, jossa jäsenvaltion viranomaisen vahvistaa tullin vastoin oikeudellisesti päteviä unionin oikeuden säännöksiä ja jäsenvaltion tuomioistuin toteaa myöhemmin tämän merkitsevän unionin oikeuden rikkomista.

III Jaoston esittämät oikeudelliset näkökohdat

- 13 Unionin tuomioistuin on todennut viimeksi 18.1.2017 antamassaan tuomiossa (Wortmann, C-365/15, tuomiolauselma), että jos tullit on kannettu unionin oikeuden vastaisesti, jäsenvaltioilla on unionin oikeuteen perustuva velvollisuus

maksaa palauttamiseen oikeutetuille yksityisille kyseisiin määriin liittyvät korot, jotka kertyvät siitä lukien, kun yksityinen on maksanut palautettavat tullit. Tämä unionin tuomioistuimen tuomio on yksi useista tuomioista, joissa unionin tuomioistuin on velvoittanut jäsenvaltiot unionin oikeuden nojalla paitsi palauttamaan unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot myös korvaamaan yksityiselle menetykset, jotka aiheutuvat siitä, että rahamäärät eivät olleet käytettävissä (ks. tuomio 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich, [alkup. s. 8] C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, 65 kohta ja tuomio 18.4.2013, Irimie, C-565/11, 28 kohta). Edellä mainituille unionin tuomioistuimen tuomioille on yhteistä se, että unionin tuomioistuin on todennut pätemättömäksi tai kumonnut maksuvelvollisuutta koskevan kansalliseen tai unionin lainsäädäntöön perustuvan oikeusperustan unionin oikeuden rikkomisen vuoksi. Maksun palauttaminen on johtunut kulloinkin jäsenvaltion tai unionin lainsäädäntövirheestä.

- 14 Käsiteltävälle asialle on sitä vastoin ominaista se, että tuontitullien palauttaminen ei perustunut unionin tai jäsenvaltion lainsäädäntövirheeseen, vaan se johtui siitä, että jäsenvaltion viranomainen oli soveltanut oikeudellisesti pätevää unionin johdettua oikeutta virheellisesti, toisin sanoen tuontitullien palauttaminen perustui siihen, että oikeutta oli sovellettu väärin.
- 15 Asian ratkaiseva jaosto on jo todennut unionin tuomioistuimelle 26.8.2020 [– –] esittämässään ennakkoratkaisupyyntöä, että se päättää unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan jäsenvaltioiden on palautettava unionin oikeuden vastaisesti kannetut tullit korkoineen, että unionin tai jäsenvaltioiden toimien vaikutukset eivät lähtökohtaisesti saa jatkua, jos unionin tuomioistuin toteaa nämä toimet pätemättömiksi tai kumoaa ne unionin oikeuden rikkomisen vuoksi (arg. e contrario SEUT 264 artiklan toinen kohta). Tästä seuraa, että yksityisillä on paitsi oikeus palautukseen aiheettomasti kannetuista maksuista myös oikeus saada niille korkoa (ks. tuomio 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, 65 kohta; vastaavasti jo tuomio 12.12.2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, 205 kohta). Ainoastaan tällä tavoin voidaan tilanne palauttaa sellaiseksi, jollainen se olisi, ellei myöhemmin pätemättömäksi todetun tai kumotun unionin asetuksen tai unionin oikeuden vastaisen kansallisen verolain täytäntöön panevaa toimea olisi toteutettu lainkaan (ks. tästä myös julkisasiamies Sanchez-Bordonan ratkaisuehdotus C-365/15, 66 kohta). [alkup. s. 9]
- 16 Pääasiassa ei sitä vastoin ole kyse unionin oikeuden täyden tehokkuuden palauttamisesta vaan jäsenvaltion sellaisen viranomaisen yksittäistapausta koskevan päätöksen oikaisemisesta, joka on yksittäistapauksessa soveltanut virheellisesti unionin asiaa koskevaa ja oikeudellisesti pätevää johdettua oikeutta. Sitä, oikaistaanko yksittäistapausta koskeva päätös ja millä edellytyksin, olisi kuitenkin arvioitava lähinnä kansallisen oikeuden perusteella, jossa oikeussuojaa hakevalle henkilölle annetaan konkreettisesti tapauksessa oikeus ainoastaan oikeudenkäyntikorkoon lainvastaista jälkikantoa koskevan kanteen nostamisen ja maksettujen tullien palauttamisen väliseltä ajalta.

- 17 Tuomioissa Littlewoods Retail ym. (tuomio 19.7.2012, C-591/10), joka koski tilannetta, jossa verovelvollinen oli maksanut liikaa arvonlisäveroa, jota jäsenvaltio oli kantanut vastoin unionin arvonlisäverolainsäädännön vaatimuksia, unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut, että jäsenvaltioilla on velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen (tuomion 26 kohta). Tuomion Littlewoods Retail ym. taustalla olleessa asiassa unionin oikeuden rikkominen ei johtunut kansallisen eikä unionin oikeuden säännöksestä, jonka unionin tuomioistuin olisi myöhemmin todennut pätemättömäksi tai sellaiseksi, ettei sitä voida soveltaa. Unionin oikeuden rikkominen johtui siitä, että veron peruste oli määritetty virheellisesti liian suureksi (ks. julkisasiamies Trstenjakin 12.1.2012 esittämä ratkaisuehdotus C-591/10, 6 kohta), eikä unionin tuomioistuin itse todennut rikkomista, vaan se perustui pelkästään jäsenvaltion viranomaisen tai jäsenvaltion tuomioistuimen toteamuksiin. Unionin tuomioistuin on lisäksi korostanut tuomioissa Wortmann, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko tulleja kannettu unionin oikeuden vastaisesti (ks. tuomio 18.1.2017, Wortmann, C-365/15, 39 kohta). Myös tämä lausuma voisi tukea sitä, että kyse on unionin oikeuden rikkomisesta, joka on Euroopan unionin tuomioistuimen vahvistama edellytys unionin oikeuden mukaiselle korkovaatimukselle, myös silloin, kun **[alkup. s. 10]** jäsenvaltion viranomaisen vahvistaa tullin vastoin oikeudellisesti päteviä unionin oikeuden säännöksiä ja kun jäsenvaltion tuomioistuin toteaa myöhemmin tämän merkitsevän unionin oikeuden rikkomista.
- 18 Lisäksi unionin tuomioistuimen korostama näkökohta, jonka mukaan taloudelliset menetykset, joita yksityiselle on aiheutunut siitä, ettei rahasummaa ole käytettävissä, olisi korvattava (ks. tuomio 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, 65 kohta ja tuomio 18.4.2013, Irimie, C-565/11, 21 kohta), koskee yhtä lailla tilanteita, joissa yksityisiltä kannetaan tulleja lainvastaisesti, koska jäsenvaltion viranomaisen on soveltanut väärin unionin oikeutta. Maksuvelvollisen kannalta ei pitäisi olla eroa sillä, onko se maksanut tullit unionin oikeuden vastaisen asetuksen tai oikeussäännön perusteella vai – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – sellaisen tullipäätöksen perusteella, joka on (unionin) oikeuden vastainen pelkästään siitä syystä, että se on virheellinen. Kummassakaan tapauksessa yksityisellä ei ole käytettävissään siltä perittyä rahasummaa, jonka se olisi voinut vapaasti käyttää, jos tulliviranomaiset olisivat soveltaneet oikein unionin oikeutta.
- 19 Jaosto on lisäksi ottanut huomioon, että korkojen myöntämisen syynä on pidettävä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan todennäköisesti myös perusteettoman edun kieltämistä (ks. julkisasiamies Sharpstonin 27.10.2011 esittämä ratkaisuehdotus Zuckerfabrik Jülich ym., C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, 125 kohta). Jos jäsenvaltio kantaa talouden toimijalta summan, johon jäsenvaltiolla ei ole mitään laillista oikeutta, se saa perusteetonta etua. Jäsenvaltio saa kuitenkin perusteetonta etua riippumatta siitä, mistä syystä kyseisen jäsenvaltion perusteeton taloudellinen hyöty on syntynyt.

- 20 Asian ratkaiseva jaosto on lopuksi ottanut huomioon sen, että unionin tuomioistuin on tuonut esiin asiassa 18.1.2017 antamassaan tuomiossa (Wortmann, C-365/15) tilanteita, joissa alkuun virheellisesti vahvistetun tullin myöhemmin tehtävä oikaisu ei synnytä oikeutta saada korkoa (ks. tuomion 29 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Näille [alkup. s. 11] tilanteille on kuitenkin yhteistä se, että tullit lasketaan uudelleen jälkikäteen annettavien tietojen perusteella. Pääasiassa tulleja ei ole kuitenkaan palautettu jälkikäteen annettujen tosiseikkoja koskevien tietojen perusteella vaan pantaessa täytäntöön kansallisen tuomioistuimen ratkaisua, jolla tämä kumosi jälkikantopäätöksen, koska jäsenvaltion viranomaisen oli soveltanut asiaa koskevaa unionin oikeutta virheellisesti.
- 21 Koska asiaa koskevan unionin oikeuden tulkinta on tällä tavoin epävarmaa, jaosto on päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle päätösosaan sisältyvän ennakkoratkaisukysymyksen.

[– –]